

Referat af ordinært møde i Normudvalget

Fredag den 3. marts 2017 kl. 10:30-15, Agro Food Park 15, Skejby, 8200 Aarhus N.

Deltagere:

Medlemmer af Normudvalget:

Steen Bonde (SBO), Landbrugs- og Fiskeristyrelsen (LFST)
Hanne Bach (HBA), Nationalt Center for Miljø og Energi (DCE), AU
Carl Åge Pedersen (CAP), SEGES
Leif Knudsen (LEK), SEGES
Erik Steen Kristensen (ESK), Institut for Agroøkologi (AGRO), AU
Hanne Damgaard Poulsen (HDP), Institut for Husdyrvidenskab (ANIS), AU
Brian H. Jacobsen (BHJ), Institut for Fødevarer- og Ressourceøkonomi (IFRO), KU
Anders Nemming (ANDNE), Miljøstyrelsen (MST)

Ad hoc deltagere:

Jakob Møgelvang (JAKM), Landbrugs- og Fiskeristyrelsen (LFST)
Liva Vejlgård (LIVVEJ), Landbrugs- og Fiskeristyrelsen (LFST)
Tobias Holger Baden (TOHOBA), Landbrugs- og Fiskeristyrelsen (LFST)
Lidde Bagge Jensen (LBJ), Miljøstyrelsen (MST)
Lars Bødker (LBØ), Nationalt Center for Fødevarer og Jordbrug (DCA), AU
Ingrid K. Thomsen (IKT), Institut for Agroøkologi (AGRO), AU (referent)

Dato: 22. marts 2017

Side 1/4

Afbud:

Hans Kjær (HKJ), Miljøstyrelsen (MST)

Dagsorden:

1. Godkendelse af dagsorden.
2. Bemærkninger til referat fra mødet 17. november 2016.
3. Meddelelser.
4. Baggrund for kvælstofprognosen og forslag til indstilling 2016/17.
5. Økonomisk optimale kvælstofnormer 2017/18.
6. Normtal for husdyrgødning.
7. Notatet "Procedurer for indstilling af kvælstofnormer og normudbytter": status og opfølgning.
8. Næste møde: tidspunkt, forslag til dagsorden samt deltagere.
9. Eventuelt.

Referat

1. **Godkendelse af dagsorden.** Dagsordenen blev godkendt.
2. **Bemærkninger til referat fra mødet 17. november 2016.** Ingen bemærkninger.
3. **Meddelelser.** HBA meddelte, at hun havde overtaget DCE's plads i Normudvalget efter Poul Nordemann Jensen. ANDNE overtager pladsen efter HKJ.

SBO orienterede om, at der har været stor interesse omkring de målrettede efterafgrøder. Det kan ikke udelukkes, at placeringen af de tilmeldte efterafgrøder betyder, at der skal indføres obligatoriske efterafgrøder. CAP efterlyste i den forbindelse, at der blev udvist konduite, da det skyldtes, at ansøgningsproceduren ikke var styret tilstrækkeligt.

SBO oplyste, at det tidligere NAER (NaturErhvervstyrelsen) havde skiftet navn til Landbrugs- og Fiskeristyrelsen (LFST), mens ANDNE oplyste, at SVANA og MST er lagt sammen under navnet Miljøstyrelsen. ESK orienterede om, at der er indløbet mange bestillinger under myndighedsarbejdet, ikke mindst for virkemidler uden for dyrkningsfladen, som er et fokusområde for regeringen. ESK orienterede ligeledes om overvejelser på AU vedr. bedre organisering og gennemsigtighed for arbejdet med normfastsættelsen.

4. **Baggrund for kvælstofprognosen og forslag til indstilling 2016/17.** LEK præsenterede indstilling til kvælstofprognose for 2017. Prognosen viste et højere indhold af N_{min} sammenlignet med de tidligere år og udløste derfor et lavere kvælstofbehov svarende til lidt under 7.000 t N på landsplan. Prognosen var regionaliseret til to områder, hvor det ene område havde et mindre kvælstofbehov på 5 kg N/ha uanset jordtype, mens det andet område havde mindre kvælstofbehov på hhv. 5 og 10 kg N/ha på sand- og lerjord. Prognosen blev godkendt.
5. **Økonomisk optimale kvælstofnormer 2017/18.** LEK refererede fra det afholdte møde i Arbejdsgruppen. Arbejdsgruppen henstillede til, at der blev udarbejdet en redegørelse omkring eftervirkning af efterafgrøder. AU har oplyst, at de har igangsat arbejde om dette. Det havde været diskuteret, hvorvidt de fem år, der anvendes til fastsættelse af udbyttensnormer, er for lidt. Dette vil søges belyst inden næste års indstillinger. LEK orienterede om, at indstillingen af normer for majs ikke var sket i enighed i Arbejdsgruppen. Ligeledes var der et medlem af arbejdsgruppen, der fandt, at den anvendte pris ved korrektionen for protein var højere end prisen i markedet. Det var et ønske fra et af Arbejdsgruppens medlemmer, at kvælstofnormerne blev indstillet med og uden indregning af protein. LIVVEJ påpegede i den forbindelse, at Vejledningen skal vise, hvordan lovgivningen overholdes. Iflg. LEK kan Mark Online anvendes til at korrigere for protein i forhold til den enkelte landmands behov.

LEK gennemgik efterfølgende indstillingen til normer 2017/18 gennemført efter Drejebogen. Normen til havre sættes op, hvilket sker på baggrund af vårbyg, da der kun er få og ældre forsøg med havre. Et stigende havreareal betyder, at der er behov for flere forsøg. Normen til frøgræs blev foreslået sat ned, mens normen til vinterhvede og majs blev foreslået øget. Især normen for majs blev drøftet, idet der her blev indlagt en del skøn i den norm, der blev indstillet. Det blev pointeret, at der er behov for en bedre dokumentation for dette fremover. Normen til græs blev foreslået fastholdt.

BHJ anførte, at det fremover vil være vanskeligt at gennemføre miljøøkonomiske beregninger, når normen ikke anvendes fuldt ud, og kritikere vil kunne hævde, at normen er fastsat for højt. Til det svarede LEK, at den indstillede norm er en gennemsnitsbetragtning, og at nogle landmænd ville have økonomisk overskud ved at gøde over normen, hvilket ikke er tilladt, mens andre landmænd reducerer normen, hvis den anses for høj i en given situation. HBA spurgte til miljømæssige konsekvenser af normfastsættelsen, hvilket ifølge LEK ikke beregnes for nuværende. LEK forventede dog et samlet fald på baggrund af den aktuelle normfastsættelse. HBA fandt det relevant at se nærmere på dette.

Normindstillingen blev godkendt men med bemærkninger om, at der var behov for yderligere analyser og forsøg med især majs, samt at det i Vejledningen bør fremgå, at normerne er indregnet proteinværdi. BHJ anførte, at man måske kunne bruge et andet udtryk end ”med og uden proteinkorrektion”, idet beregningerne i højere grad er ”med og uden” en given proteinværdi, idet proteinindholdet er uændret.

6. Normaltal for husdyrgødning. HDP redegjorde for arbejdet med fastsættelse af normaltal for husdyrgødning. HDP ønskede at skubbe arbejdet så langt hen mod deadline (1. maj) som muligt, så de nyeste data kunne indgå. Der er stigende fokus på P, hvorfor nogle tabeller skal udvides til også at indeholde P. Der forventes ingen/små justeringer for kvæg og svin, små justeringer for fjerkræ samt små opdateringer af basistal for pelsdyr. Der er gennemført forsøg med emissioner i to systemer af kvægstalde (ringkanalstalde og stalde med fast drænet gulv), men det er usikkert, om analyserne bliver færdige før 1. maj. Der forventes derfor ingen markante opdateringer. BHJ efterlyste en beskrivelse af opgørelserne, hvortil HDP svarede, at der stiles mod et oplæg til efterårsmødet.

7. Notatet ”Procedurer for indstilling af kvælstofnormer og normudbytter”: **status og opfølgning.** IKT orienterede om status for Procedurer for indstilling af kvælstofnormer og normudbytter (Drejebogen), som var blevet rundsendt i udkast. I den foreliggende udgave beskrives alene procedurerne, hvorfor et mere alment kapitel var udeladt med henblik på senere anvendelse i forbindelse med det forsatte arbejde. IKT oplyste, at en rapport omkring udbyttefunktioner med Jens Erik Ørum, IFRO, som tovholder, var forventet i maj. Efterfølgende vil yderligere dokumentationskrav og kvalitetssikring blive identificeret og igangsat. Dette forventes anvendt ved næste års arbejde og status fremlægges ved efterårets møde.

SBO anførte, at revisionen havde øget læsbarheden, mens LBØ efterlyste større sammenhæng mellem de netop præsenterede beregninger af normudbytter og drejebogen. Dette vil nu søgt gennemført. HBA erklærede sig enig heri og tilbød at gennemgå og kommentere dokumentet med henblik på øget klarhed og læsbarhed.

ESK oplyste, at der internt i AU vil blive sat et arbejde i gang med henblik på dokumentation og kvalitetssikring af procedurerne i Drejebogen. SEGES forventes inddraget i dette arbejde. Der er udarbejdet kommissorium for Arbejdsgruppen, mens der skal udarbejdes kommissorium for arbejdet med kvælstofprognosen. HDP oplyste, at der findes et kommissorium for arbejdsgruppen vedr. husdyrgødning, men at dette er af ældre dato og bør opdateres.

Side 4/4

8. Næste møde: tidspunkt, forslag til dagsorden samt deltagere. Næste møde i Normudvalget forventes afholdt oktober/november. Mht. deltagere kan medlemmerne af Normudvalget vælge at involvere bisiddere i arbejdet og til deltagelse i møder, men det blev aftalt, at indkaldelser og øvrige mails alene sendes til medlemmer, som efterfølgende kan videresende til bisiddere/ad hoc medlemmer.

9. Eventuelt. Intet.